



Fremsat den 21. oktober 2020 af Susanne Zimmer (UFG), Uffe Elbæk (UGF) og Sikandar Siddique (UFG)

Forslag til folketingsbeslutning om grøn valgmulighed i alle offentlige køkkener

Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af 2021 at tage de nødvendige administrative skridt for at sikre, at alle offentlige køkkener skal give borgerne muligheden for

at vælge et plantebaseret måltid, som er mættende og nærende.

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget er en genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 137, folketingsåret 2019-20. Der henvises til www.folketingstidende.dk, Folketingstidende 2019-20, tillæg A, B 137 som fremsat, og tillæg F, møde 68, kl. 10:00.

Ret til et mættende og nærende måltid – et revideret borgerforslag

Formålet med beslutningsforslaget er at sikre, at alle borgere kan vælge et mættende og nærende måltid i de offentlige køkkener – skoler, plejehjem, daginstitutioner, hospitaler, plejecentre osv. – uanset om de er vegetarer, veganere, allergikere eller blot ønsker muligheden for at spise grønne. Nærværende beslutningsforslag er en let revideret udgave af et borgerforslag, som fik 12.344 støtter (2018-2019)¹.

Grøn valgmulighed er et udbredt ønske

Danskerne ønsker at spise grønne. 58 pct. af borgerne ønsker at spise mindre kød, og blandt unge mellem 18 og 34 år er det hele 72 pct.². En af måderne at imødekomme dette på er ved at sikre grønne valgmuligheder i de offentlige køkkener. Det efterspørger danskerne også. 40 pct. af danskerne støtter, at der skal være en helt plantebaseret valgmulighed i alle offentlige køkkener, og kun et lille mindretal er imod³. På Randers Regionshospital, hvor den grønne valgmulighed eksisterer, er det mellem en tredjedel og en fjerdedel af borgerne, som vælger den⁴.

God samfundsøkonomi og helbredsgevinst

Det vil gavne samfundsøkonomien at give mulighed for at vælge plantebaseret kost i de offentlige køkkener. Det er veldokumenteret, at mere plantebaseret kost reducerer forekomsten af bl.a. hjerte-kar-sygdomme og visse former for kræft og diabetes, som alle er en stor økonomisk belastning for sundhedsvæsenet⁵.

Forskere fra Oxford University vurderer, at verden kan spare 700 mia. US dollar (USD) om året i sundhedsudgifter (direkte og indirekte, inklusive tabte arbejdsdage), hvis kosten følger WHO's anbefalinger, ca. 1.000 mia. USD om året, hvis kosten er vegetarisk og ca. 1.100 mia. USD om året, hvis kosten er helt plantebaseret⁶. Norges sundhedsmyndigheder vurderer, at det norske sundhedsvæsen kan

spare 12 mia. norske kroner (NOK) om året, hvis kostrådene følges, og yderligere 6 mia. NOK årligt i indirekte udgifter, som skyldes tabt produktion på grund af sygdom, foruden 136 mia. NOK årligt som den anslåede værdi af flere og bedre leveår⁷.

En plantebaseret valgmulighed i de offentlige køkkener vil bidrage til, at Danmark høster sådanne samfundsøkonomiske forbedringer. Desuden vil det hjælpe Danmark med at nå klimamålet om 70 pct. reduktion af udledning af drivhusgasser inden 2030 og gavne miljøet og dyr både nationalt og globalt.

Forslaget sikrer det frie valg

Med beslutningsforslaget vil forslagsstillerne sikre, at alle har mulighed for at tage et frit valg om grøn kost. I dag lever ca. 140.000 borgere vegetarisk, og yderligere ca. 660.000 borgere lever overvejende vegetarisk⁸. Tallene er mere end tredoblede fra 2010 til 2019, og tendensen er endnu tydeligere blandt unge under 35 år, hvor det er 23 pct., som lever fleksitarisk eller vegetarisk⁹.

Der er lige nu udfordringer med den grønne, vegetariske mad i de offentlige køkkener. Nogle steder er der et glimrende tilbud, andre steder er maden næringsmæssigt utilstrækkelig. Kun 21 pct. af kommunerne stiller krav om, at daginstitutionerne skal tage hensyn til vegetarer¹⁰. Både Danske Seniorer og Ældre Sagen støtter, at der naturligvis skal tages hensyn til ældre borgere, som lever eller ønsker at leve plantebaseret. Men kun 56 pct. af kommunerne siger, at de kan garantere hensyntagen til ældre vegetarer¹¹.

Det er problematisk, at tusindvis af borgere enten må ernære sig utilstrækkeligt eller reelt må give afkald på deres frie valg om at leve plantebaseret, når de spiser i offentlige køkkener.

FN's mål om ret til sund og nærende mad

FN understreger i deres verdensmål nr. 2, stop sult, at alle børn og voksne skal kunne spise sig mætte i sund og nærende mad¹². Dette gælder naturligvis også i Danmark og for de borgere, der ønsker at leve plantebaseret. Dermed bidrager beslutningsforslaget også til indfrielsen af verdensmålet.

-
- 1) »Grøn mad i alle offentlige køkkener«, borgerforslag, (www.borgerforslag.dk/se-og-stoet-forslag/?Id=FT-00131).
 - 2) »Måling: 72 % af de unge vil spise mindre kød – ny undersøgelse fra Coop og DVF«, Pressemeldelse fra Dansk Vegetarisk Forening, den 21. oktober 2019, (via.ritzau.dk/pressemeldelse/maling-72-af-de-unge-vil-spise-mindre-kod?publisherId=13559515&releaseId=13581394).
 - 3) »Måling: Danskerne vil have mere klimavenlig mad og billigere frugt og grønt«, Jyllands-Posten, den 4. juni 2019, (www.jyllands-posten.dk/politik/ECE11423099/maaling-danskerne-vil-have-mere-klimavenlig-mad-og-billigere-frugt-og-groent/).
 - 4) »På hospitalet i Randers er grøntsager ikke kun for vegetarer«, Altinget: fødevarer, den 5. december 2017.
 - 5) »Vegetarisk og vegansk kost – hvad er forskellen, og hvordan skal du spise?«, Fødevarestyrelsen
 - 6) »Analysis and valuation of the health and climate change cobenefits of dietary change«, Springmann et al., Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America, den 21. marts 2016, (www.pnas.org/content/early/2016/03/16/1523119113).
 - 7) »Samfunnsgevinster av å følge Helsedirektoratets kostråd«, Helsedirektoratet, 2016, beslutningsforslag nr. B 30, folketingsåret 2017-18, 1. samling, (www.ft.dk/samling/20171/beslutningsforslag/B30/bilag/1/1836675.pdf).
 - 8) »Hvor mange vegetarer?« Statistik fra Dansk Vegetarisk Forening og Coop Analyse, 2019, (vegetarisk.dk/statistik-om-danmark/).
 - 9) »Hvor mange vegetarer?« Statistik fra Dansk Vegetarisk Forening og Coop Analyse, 2019, (vegetarisk.dk/statistik-om-danmark/).
 - 10) »Vi skal gøre vegansk og vegetarisk til mulighedernes kost i børneinstitutionerne«, Vegetaren, 2016, nr. 3, side 8-10, (vegetarisk.dk/wp-content/uploads/pdf/Medlemsbladet/2016-3.pdf).
 - 11) »FAKTA om plantebaseret valgmulighed i de offentlige køkkener«, Dansk Vegetarisk Forening, 2017, beslutningsforslag nr. B 30, folketingsåret 2017-18, 1. samling, (www.ft.dk/samling/20171/beslutningsforslag/B30/bilag/1/1836673.pdf).
 - 12) »Mål 2: Stop sult«, FN's verdensmål for bæredygtig udvikling, (www.verdensmaalene.dk/maal/2).

Skriftlig fremsættelse

Susanne Zimmer (ALT):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om grøn valgmulighed i alle offentlige køkkener.

(Beslutningsforslag nr. B 45)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.